

Ζάχαρη & τευτλοκαλλιέργεια στην Ελλάδα και τον κόσμο

/ [Πεμπουσία](#)

Image not found or type unknown

Οι γλυκαντικές ουσίες χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, στις φυσικές και στις τεχνητές. Στις φυσικές γλυκαντικές ουσίες κατατάσσονται η ζαχαρόζη (ζάχαρη), η ισογλυκόζη και η φρουκτόζη. Η ζάχαρη είναι η πιο διαδεδομένη γλυκαντική ουσία διεθνώς. Η χρήση της δεν περιορίζεται μόνο στη γλυκιά της γεύση, αλλά και στην πρόσθετη ικανότητά της να συντηρεί.

Οι τεχνητές γλυκαντικές ουσίες είναι διάφορα χημικά παράγωγα (π.χ., ασπαρτάμη, cyclamate) και έχουν υποκαταστήσει τη ζάχαρη σε χρήσεις όπου τα προϊόντα δεν πρέπει να έχουν θερμιδική αξία.

Το ζαχαρότευτλο και το ζαχαροκάλαμο είναι τα μοναδικά φυτά από τα οποία μπορεί να παραχθεί, μετά από βιομηχανική επεξεργασία, κρυσταλλική ζάχαρη. Η παγκόσμια παραγωγή ζάχαρης ανέρχεται σε 110 εκατ. τόνους κάθε χρόνο, από τους οποίους περίπου 70 εκατ. τόνοι προέρχονται από το ζαχαροκάλαμο και 40 εκατ. τόνοι από τα ζαχαρότευτλα. Το 40% της παγκόσμιας παραγωγής ζάχαρης από ζαχαρότευτλα παράγεται στην Ευρώπη και το 97% της ποσότητας αυτής στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ζαχαρότευτλο είναι κυρίως φυτό της εύκρατης ζώνης. Καλλιεργείται σε όλες τις ηπείρους, εκτός από την Αυστραλία. Αντίθετα, το ζαχαροκάλαμο είναι φυτό των τροπικών και υποτροπικών περιοχών και δεν μπορεί να καλλιεργηθεί βορειότερα από τον 35ο παράλληλο.

Στα ζαχαρότευτλα, οικονομικής σημασίας, εκτός από τη ζάχαρη, είναι και τα υποπροϊόντα, όπως κορυφές, πούλπα, μελάσα, τα οποία χρησιμοποιούνται στη διατροφή των ζώων. Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια για παραγωγή βιοαιθανόλης από ζαχαρότευτλα, η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βιοκαύσιμο στο πλαίσιο της αυξανόμενης χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

«Νέα» καλλιέργεια

Η καλλιέργεια των ζαχαρότευτλων στον κόσμο είναι από τις νεότερες καλλιέργειες, αφού μόλις το 1747 ο Γερμανός χημικός Μάργκραφ βρήκε ότι η ζάχαρη που περιείχαν τα τεύτλα ήταν ίδια με τη ζάχαρη του ζαχαροκάλαμου. Μέχρι τότε, τα ζαχαρότευτλα χρησιμοποιούνταν για τη διατροφή των ζώων.

Έπρεπε να περάσουν αρκετά χρόνια, να φτάσουμε στο 1801, για να χτιστεί το πρώτο εργοστάσιο παραγωγής ζάχαρης στη Σιλεσία, αφού εν των μεταξύ είχε τελειοποιηθεί η μέθοδος εξαγωγής ζάχαρης από τα ζαχαρότευτλα (από το μαθητή του Μάργκραφ, τον Achard) και αρκετά χρόνια ακόμα (1880) για να δημιουργηθούν ποικιλίες (οίκος Louis Vilmorin) με περιεκτικότητα σε ζάχαρη 16%-17%, όση είναι περίπου και σήμερα. Οι πρώτες ποικιλίες είχαν περιεκτικότητα σε ζάχαρη μόνο 7%, όπως η ποικιλία White Silesian, που δημιουργήθηκε από τον Achard.

Η καλλιέργεια των ζαχαρότευτλων ξεπερνά σήμερα τα 80 εκατ. στρέμματα (8 εκατ. εκτάρια) σε παγκόσμιο επίπεδο. Κυριότερες χώρες παραγωγής είναι οι Ηνωμένες Πολιτείες, η Ρωσία και Δημοκρατίες της τέως Σοβιετικής Ένωσης, η Πολωνία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ολλανδία, το Βέλγιο κ.ά. Η μέση παγκόσμια στρεμματική απόδοση είναι 2.400 κιλά ρίζες.

Η τευτλοκαλλιέργεια στην Ελλάδα

Τα ζαχαρότευτλα αποτελούσαν μέχρι το 2005 ένα πολύ σημαντικό φυτό για την ελληνική γεωργία στον τομέα των φυτών της μεγάλης καλλιέργειας με τη σημασία του να έχει μειωθεί αρκετά μετά τη μεταρρύθμιση της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς (ΚΟΑ) της Ζάχαρης το Νοέμβριο του 2005.

Ο τομέας των ζαχαροτεύτλων και της ζάχαρης στην Ελλάδα είναι ένας τομέας σχετικά νέος αφού η δραστηριότητά του ξεκίνησε το 1960 με την ίδρυση της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης (ΕΒΖ), που είναι η νεότερη ζαχαροβιομηχανία της Ευρώπης. Τότε ξεκίνησε η καλλιέργεια των ζαχαρότευτλων στη χώρα μας η νεότερη καλλιέργεια της ελληνικής γεωργίας, μετά από επίμονες και συνεχείς προσπάθειες του αείμνηστου καθηγητή Γεωργίας της Ανωτάτης -τότε- Γεωπονικής Σχολής Αθηνών (Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών σήμερα) Σταύρου Παπανδρέου και παρά τις σφοδρές αντιδράσεις ισχυρής μερίδας της τότε Γεωπονικής Κοινότητας, με το αιτιολογικό ότι η καλλιέργεια των ζαχαροτεύτλων δεν έχει καλή προσαρμοστικότητα στη χώρα μας. Όπως αποδείχτηκε από τα πράγματα, ο καθηγητής Παπανδρέου είχε δίκιο, οι «αντίπαλοί» του άδικο και η επιμονή του δικαιώθηκε. Το βιβλίο του: «Τα τεύτλα και η ζαχαροποιία», που έγραψε το 1960, αποτελεί ακόμη και σήμερα ένα σημαντικό πόνημα για το φυτό και τον κλάδο.

Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης

Η Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης ιδρύθηκε με έδρα τη Θεσσαλονίκη και δραστηριότητα στις περιοχές Θεσσαλίας Μακεδονίας και Θράκης. Στην αρχή λειτούργησαν τρία ζαχαουργεία, στη Λάρισα (1961), στο Πλατύ (1962) και στις

Σέρρες (1963), και αργότερα δύο ακόμα, στην Ξάνθη (1972) και στην Ορεστιάδα (1975). Το 2002 επεξέτεινε τις δραστηριότητές της με την αγορά δύο ζαχαρουργείων στην περιοχή της Βοϊβοντίνας, στη Δημοκρατία της Σερβίας. Διέθετε ημερήσια δυναμικότητα κατεργασίας 32.700 τόνων τεύτλων στην Ελλάδα και 10.000 τόνων τεύτλων στη Σερβία.

Σήμερα, στην Ελλάδα λειτουργούν τρία από τα πέντε ζαχαρουργεία, αφού εν τω μεταξύ έκλεισαν τα εργοστάσια της Λάρισας και της Ξάνθης ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς της Ζάχαρης, που αποφασίστηκε στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, τον Νοέμβριο του 2005 (στην προεδρία της ΕΕ το Ηνωμένο Βασίλειο). Εξακολουθούν να λειτουργούν τα δύο εργοστάσια της Σερβίας.

Οι κύριες δραστηριότητες της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης, με πολύ μεγαλύτερο όγκο παλιότερα και πολύ μικρότερο σήμερα, είναι η παραγωγή και η εμπορία ζάχαρης, η παραγωγή μελάσας και ζαχαρόπιτας (σημαντική ζωοτροφή), η σποροπαραγωγή και η βελτίωση των ζαχαρότευτλων και οι κατασκευές ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού.